

Grote demonstratie van melkveehouders in Praag

In Tsjechië is in de afgelopen weken de situatie op de zuivelmarkt verslechterd. De gemiddelde uitbetalingsprijs voor februari (incl. toeslagen) is ongeveer 21 eurocent/liter. Daarom hebben de verschillende belangenorganisaties besloten om op 12 maart 2009 een grote demonstratie voor het ministerie van Landbouw in Praag te organiseren. Op deze dag is ook de EU-landbouwcommissaris Fischer Boel aanwezig. De twee belangrijkste eisen van de organisaties zijn: Ten eerste, gelijke uitgangspunten voor de oude en nieuwe lidstaten en ten tweede een onmiddellijke oplossing voor de crisis op nationaal- maar ook op Europees niveau. Na een manifestatie met sprekers uit Duitsland, Oostenrijk, Polen, Hongarije, Slowakije en Litouwen zal een brief met de eisen van de aanwezige melkveehouders aan de Tsjechische minister van Landbouw worden overhandigd. De deelnemers van de demonstratie zullen tegelijkertijd melk in een mestcontainer aanbieden, om duidelijk te maken dat de situatie dramatisch is. Vanaf het ministerie zal de demonstratiestoet met begrafenismuziek, rouwkransen en koeien door de straten van Praag trekken naar de verblijfplaats van mevrouw Fischer Boel,

waar de eisen van de melkveehouders haar overhandigd zullen worden. Voor een verslag van de demonstratie kijk op de website van de EMB: www.europeanmilkboard.org

Sonja Korspeter

400 Oostenrijkse melkveehouders in april zonder afnemers

Veroorzaakt door een merkenwissel van de grootste Oostenrijkse levensmiddelen-discounter Hofer/ALDI en door een verdere omzetting naar soja-zuivel, hebben meer dan 400 melkveehouders in Burgenland en Neder-Oostenrijk met ingang van 1 april geen afnemer voor hun melk meer en komt hun bedrijfsvoering in het gedrang. Discounter Hofer past vanaf juli het assortiment van bio-producten aan, en heeft daarom het contract met een kleine particuliere zuivelfabriek beëindigd.

De zuivelverwerker kan de verloren afzet niet op de markt kwijt en heeft daarom de contracten met de leveranciers verbroken. Het nieuwe aanbod van biologische producten wordt door de grootste coöperatieve melkveebedrijven geleverd.

De ongeveer 300 biologische boeren waarvan het contract beëindigd is, die in de afgelopen jaren het assortiment voor Hofer hebben opgebouwd, hebben vanaf april geen afnemer meer.

De grote coöperatieve melkveehouders hebben de 300 biologische boeren tot op heden geen ondersteuning toegezegd.

Een dergelijke crisissituatie is in Oostenrijk tot dusver nooit voorgekomen en toont zeer duidelijk de gevolgen van een overschotsituatie op de markt, door verkeerde politieke beslissingen, aan. Een situatie die ook door exportsubsidie en interventie niet opgelost kan worden. IG-milch heeft het initiatief voor overleg tussen melkverwerkers, politiek en de getroffen melkveehouders genomen, omdat een onmiddellijke oplossing voor het probleem een vereiste is. Elk uitstel zal leiden tot een verdere druk op de melkprijs, omdat deze nadelige situatie voor melkveehouders onmiddellijk door de retail aangegrepen kan worden om producten te dumpen.

Walter Stadlober

Zwitserse melkproducenten verenigen zich in sneltreinvaart

Per 1 mei 2009 wordt in Zwitserland het melkquotum (vergelijkbaar met het Europese quotum) afgeschaft. De afgelopen twee jaar zijn er in dit kleine land al 38 melkverkooporganisaties, de PO's (Producenten Organisatie) en de PMO's (Producenten Melkverwerkers Organisaties) opgericht. In deze organisaties nemen de Zwitserse melkveehouders de komende weken een besluit over toekomstige volume beperkende maatregelen.

Basisorganisatie

Ter voorbereiding op het interne overleg binnen de PO's en PMO's organiseren de EMB-organisaties BIG-M en Uniterre

voorlichtingsbijeenkomsten. Hier wordt uitgelegd hoe in de toekomst kan worden gegarandeerd dat melkveehouders een kostendekkende prijs krijgen voor hun melk. Vice-voorzitter Martin Haab van BIG-M en bestuurslid van EMB licht dit toe: "Via een nationale bundeling van het aanbod moeten we de uitdagingen van de vrije markt gezamenlijk aangaan en de door de regering afgeschafte volumeregulering zelf ter hand nemen. De producenten moeten de beschikking krijgen over middelen waarmee ze hun melkvolume kunnen aanpassen aan de marktsituatie." Men wil 80% van de Zwitserse melk onderbrengen in een gemeenschappelijk brancheplatform. Dit streven heeft meer kans van slagen dan de afgelopen twee jaar.

Dromen van een wereldmarkt

Toen duidelijk werd dat de melkquota hun langste tijd hadden gehad, probeerden veel PO's en PMO's - alleen of samen met hun zuivelfabriek - de beste marktpositie te veroveren. Bovendien wisten de zuivelfabrieken een deel van de melkproducenten enthousiast te maken over de exportkansen van Zwitserse melkproducten en kregen ze van federale instanties toestemming om grotere hoeveelheden te produceren (alleen al in 2008 6,1%). Daarop besloten sommigen zoveel mogelijk te produceren. Het gevolg was een toename van de totale melkhoeveelheid, terwijl de productieprijs ver onder het kostendekkende niveau van 110 rappen

(75 eurocent) daalde. De opbrengst per liter bedraagt momenteel 63 rappen (43 eurocent), terwijl deze in oktober 2008 nog 84 rappen (57 eurocent) bedroeg. Bovendien ontwikkelden de exportmarkten zich lang niet zo voorspoedig als was voorspeld. De versplintering van melkproducenten in veel verschillende organisaties bemoeilijkten de onderhandelingen met de melkindustrie en steeds vaker gingen de PO's onder de prijs van hun concurrenten zitten.

Volumebeperking: het woord is aan de veehouders

Inmiddels begrijpen veel producenten dat het onbeperkt produceren geen zoden aan de dijk zet en dat de melkveehouders zelf de sleutel tot kostendekkende prijzen op een evenwichtige melkmarkt (lees: volume beperkende maatregelen) in handen hebben. Deze maatregelen moeten er als volgt uitzien:

De leden van de organisaties mogen vanaf 1 mei een vastgestelde hoeveelheid leveren, die overeenkomt met hun oude melkquotum. Als deze hoeveelheid wordt overschreden, wordt het teveel als overtollige melk beschouwd. Afhankelijk van de toepassingsmogelijkheden krijgen ze een vergoeding, in het ongunstigste geval van 19 eurocent per liter (de huidige grondstofprijs voor melkpoeder op de wereldmarkt). De segmentering, zoals deze regeling wordt genoemd, moet voorkomen dat kleine hoeveelheden overtollige melk de totale

melkprijs voor alle producten en producenten naar beneden haalt.

Hoge kwaliteit, hoge prijs

Secretaris Werner Locher van BIG-M over het bijzondere van de Zwitserse melkproductie: "Wij hanteren een zeer hoge kwaliteitsstandaard, en dat onder moeilijker omstandigheden. Die kwaliteit heeft wel zijn prijs. Zwitserse melk is in vergelijking met melk uit Argentinië of Nieuw-Zeeland aanzienlijk duurder. Dat leidt tot een slechtere concurrentiepositie, behalve voor specialistische producten." Daarom moeten de Zwitsersers zich beperken tot de binnenlandse markt en de export van hoogwaardige producten op een Zwitsersers prijsniveau.

Organisatie verhoogt de druk

Nog steeds proberen enkele Zwitserse zuivelfabrieken het samengaan van melkveehouders in één brancheorganisatie te voorkomen. Omdat ze hiervoor geen inhoudelijke argumenten hebben, maken ze gebruik van dubieuze methoden. Zo dreigen ze de melk van verenigde producenten niet meer af te nemen. Juist daarom zijn de bijeenkomsten van BIG-M en Uniterre zo belangrijk, omdat de melkproducenten van de aangesloten PO's en PMO's hier een steuntje in de rug krijgen.

Uit de dagelijkse berichtgeving in de media blijkt dat afgevaardigden van steeds meer organisaties zich uitspreken voor een nationaal brancheplatform voor Zwitserse melkproducenten.

Sonja Korspeter

Cijfers over de melkmarkt in de EU

Er zijn enkele belangrijke cijfers bekend over de melkmarkt in de EU-27 over het gehele jaar 2008.

Productie/levering

In de EU-27 werd volgens de officiële cijfers van de EU 150,65 miljoen ton melk geproduceerd. Daarvan werd 134,35 miljoen ton geleverd aan zuivelfabrieken en melkverzamellocaties (89,2%). De productie steeg in 2008 ten opzichte van 2007 met 1,4% en de levering met 1,3%. In de EU-15 steeg de productie met 1,3% en de levering met 1,4%. In de EU-10 steeg de productie met 2,2% en de levering met 4,1%. (Bron: EU-KOM, 27-02-2009).

De geleverde melk werd ook nu weer verwerkt in diverse zuivelproducten. Zo werd er bijna 8 miljoen ton kaas geproduceerd. Voor het berekenen van de hoeveelheid voor kaas gebruikte melk hanteert de EU-commissie een verhouding van 1 op 8. De kaashoeveelheid vertegenwoordigt dus een melkhoeveelheid van ongeveer 64 miljoen ton. Zo'n 48% van de geleverde melk in de EU-27 werd in 2008 dus tot kaas verwerkt. Met ruim 31 miljoen ton bezet de productgroep consumptiemelk en verse melk de tweede plaats (23%). Over meerdere jaren gezien stijgt bij deze productgroepen alleen de productie van kaas, terwijl de productie van consumptiemelk, boter en melkpoeder een dalende trend vertonen.

Export

In de jaren 1995 tot 2008 daalden zowel

het exportvolume van zuivelproducten van de EU (in de huidige samenstelling) - uitgedrukt in melkequivalenten - als het percentage melkleveringen van dit volume (de geleverde melk aan zuivelfabrieken). Beide waarden lagen in 2008 op het laagste punt sinds jaren en het exportaandeel daalde tot minder dan 9%. Ook in 2007 - het jaar dat grote groeikansen op de wereldmarkt zou brengen - stegen het exportvolume en het exportaandeel niet spectaculair en bleven de waarden nog onder die van de jaren 2003 tot 2005 en de jaren negentig. Slechts in de jaren met voor de EU relatief hoge prijzen voor producenten (2001/2002) lagen de exportvolumes van de EU (destijds nog EU-15!) lager.

Met uitzondering van de volle melkpoeders zijn alle exportvolumes in 2008 afgenomen. De export van kaas liep in vergelijking met 2007 met 7% terug tot 554.500 ton, de export van magere melkpoeder daalde met 12% tot 176.600 ton en de export van boter liep met 29% terug tot 115.900 ton. De export van volle melkpoeder steeg met 32% tot 480.900 ton, maar ook hier werd het niveau van 2005 niet bereikt.

Import

De import van zuivelproducten door de EU-27 voor alle voor de EU belangrijke exportproducten is in 2008 duidelijk afgenomen in vergelijking met 2007. De daling varieert van 15% (boter) tot 74% (kaas). Wel nam de import van wei duidelijk toe (+ 39%).

Consumptie

De consumptie wordt op twee manieren berekend:

- a) Aan de hand van andere gegevens:
Consumptie = productie + export - import - verandering van voorraden.
- b) Op basis van de inkopen van representatieve huishoudens.

Over 2008 zijn er bij de EU nog alleen gegevens over de consumptie van boter en kaas beschikbaar (berekend volgens methode a). Hieronder is de consumptie afgezet tegen de productie, met afzonderlijke grafieken voor de EU-15 en de EU-10.

De boterconsumptie ligt in de EU-15 en de EU-10 al jaren onder de productie. In de EU-15 is het verschil in 2008 alleen maar groter geworden: voor het eerst sinds jaren steeg de productie, terwijl de consumptie verder daalde. In de EU-10 daalde de productie in 2008 echter, zelfs nog sterker dan de consumptie.

De kaasconsumptie steeg het afgelopen decennium zowel in de EU-15 als in de EU-10. In 2008 daalde de consumptie echter zowel in de oude als de nieuwe lidstaten, terwijl de productie toenam. De consumptie was de afgelopen jaren altijd groter dan de productie, maar 2008 liet een kentering zien: de consumptie daalde onder het productieniveau. Alle in de EU gemaakte producten die niet worden geconsumeerd, moeten worden geëxporteerd of opgeslagen.

Prijzen

Hier wordt eerst alleen een grafiek met de prijs voor de producenten getoond. Het zijn de gemiddelden in de EU-25 en

in een klein aantal lidstaten. Voor Duitsland blijkt dat de prijzen voor producenten tot mei 2007 onder het gemiddelde van de EU-25 lagen, maar vervolgens sneller dan het EU-gemiddelde stegen. In januari 2008 werden de 'oude' verhoudingen hersteld en zakten de Duitse prijzen weer onder het EU-25-gemiddelde. Eind 2007/begin 2008 en eind 2008 daalden de prijzen in Duitsland duidelijk sneller en scherper dan het EU-gemiddelde. (Een volledig overzicht van de cijfers met grafieken vindt u in het document 'Dairy_markets_2008' op de website van EMB.)

Ulrich Jasper

Afrikaanse delegatie eist afschaffing EU-exportsubsidies

Begin dit jaar werden de in 2007 afgeschaftte exportsubsidies weer ingevoerd. Zo wordt er de komende maanden 109.000 ton magere melkpoeder op de wereldmarkt gebracht voor een kunstmatig verlaagde prijs. Tegelijkertijd dwingt de EU de Afrikaanse landen in het kader van de Economische Partnerschapsakkoorden (EPA's) hun markten te openen. Voor de melkveehouders in de ontwikkelingslanden is deze maatregel een klap in het gezicht en juist in tijden van een hongercrisis moet de EU er alles aan doen om een schending van de mensenrechten op het gebied van voedsel te voorkomen. Naar aanleiding van deze ontwikkelingen bezocht een hoge delegatie uit Afrika parlementen en ministeries in Brussel, Madrid, Londen

en Berlijn, om de mogelijke gevolgen voor de boeren en de voedselsituatie in Afrika te bespreken. "Handel draait om winst, maar voor ons is vooral de ontwikkeling van belang. Dat zien we tot nu toe nauwelijks terug in de EPA's", aldus Mary Sakala, melkveehouderster en voorzitter van het Oost-Afrikaanse boeren netwerk ESAFF. "Als er dan ook nog goedkope gesubsidieerde melkproducten uit Europa op onze Zambiaanse markt verschijnen, zijn onze melkveehouders kansloos". (...)

Persbericht Germanwatch

Ierland: volumeregulering is de enige oplossing

De melkproducenten in Ierland maken zich grote zorgen, want vanaf deze maand zal de melkprijs ver onder het kostendeekkende niveau dalen. In januari betaalde zuivelfabriek Glanbia bijvoorbeeld nog maar 25 cent. De afgelopen weken werden er zeven regionale vergaderingen van melkproducenten gehouden. Tijdens twee van die bijeenkomsten legde vice-voorzitter Sieta van Keimpema van EMB de aanwezige Ierse melkproducenten uit hoe de situatie is in andere Europese landen en wat de strategie is van de European Milk Board om tot kostendeekkende melkprijzen te komen. In Ierland is men er steeds meer van overtuigd dat de oplossing niet alleen wordt bereikt door op korte termijn het overschot terug te brengen. Het is ook van belang om ervoor te zorgen dat vraag en aanbod op de markt in balans zijn. De huidige situatie leidt op geen

enkele manier tot een duurzame oplossing. ICMSA-voorzitter Jackie Cahill maakte tijdens een gesprek met de Ierse minister van Landbouw duidelijk dat een efficiënte volumeregulering de enige manier is om kostendeekkende prijzen voor producenten te garanderen en de toekomst van de Ierse melkindustrie veilig te stellen. De gehele Ierse melksector - producenten en verwerkers - zijn eensgezind naar de EU gestapt met het dringende verzoek iets te doen aan de crisis op de melkmarkt.

Ciarán Dolan